

God Jul

BO

MAGASINET

NR.4 / 2013

Ny vaktmester
side 8

Romsdalsgata
side 10

Medlemsblad for
**MØRE OG ROMSDAL
BOLIGBYGGELAG**

**Oppstart for Eikrem
Panorama** side 32

REISTAD

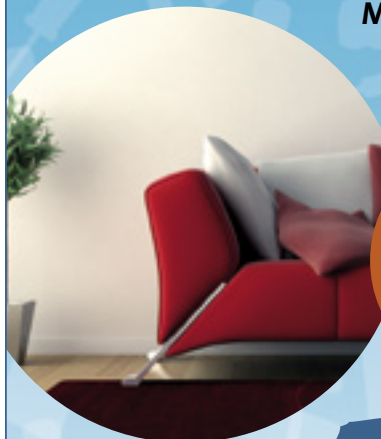
CONTAINERUTLEIE

Tel. 71 21 18 85
Mob. 911 04 708 / 930 66 420

Gjennom vår avtale med MOBO, gir vi MOBO medlemmer og borettslag rabatt på våre fra før rimelige priser.

Gode råd, gode kjøp!

Malingsekspertene
finner du hos
MALIA

Benytt deg
av vår
MOBO-avtale!

MALIA
Gode råd - gode kjøp!

MALIA Gjenstad • Nøisomhedvegen 19 • Tlf 71 24 36 00
Åpent: Man-Fre 07.30-17 Tors 07.30-18 Lør 10-15
www.gjenstad.no • www.malia.no

Fra null verdi til full verdi!

Før:
Plastemballasje

Nå:
Skjermer

Alt du kildesorterer blir til noe nytt. Da spares råstoff, energi og miljø. Takk for at du er med!

www.rir.no

sortere.no

Kildesortering på nett

www.norgesvinduet.no

Norgesvinduet Svenningdal AS
Industriveien 1 - 8680 Trofors
Tlf: 75 18 09 00 - Fax: 75 18 09 01

Norgesvinduet Bjørlo AS
Øyane 1 - 6770 Nordfjordeid
Tlf: 57 88 50 00 Fax: 57 88 50 01

Ta del i kjøkkensuksessen!

Få et godt tilbud på våre solide og rimelige kjøkken.

Gratis
planløsningshjelp
og 3D-tegninger

www.bokjokken.no

Et lekkert design og med solide skuffer som tåler stor belastning. Vi tilbyr kjøkken i flere stilarter til overraskende lave priser.

BOkjøkken

**coop
extra
bygg**

Coop Extra Bygg Molde
Oscar Hanssens veg 2 / 4
6415 Molde
Tlf: 71 20 50 22
epost: mailing@extra.coop.no

Åpningstider: 09.00-20.00
(09.00-18.00)

Rakk du ikke I kveld med Ylvis på torsdag?

Fortvil ikke! Du har nemlig flere sjanser. Med tjenesten Ukesarkiv kan du se programmer som har blitt sendt en hel uke bakover i tid. Ukesarkiv er en av flere spennende tjenester du får med vår nye underholdningstjeneste T-We som lanseres i 2013.

Les mer på canaldigital.no/t-we

Ukesarkiv

 Canal Digital | Kabel-TV

T-We

Leder

ROLF EIDSÆTER

Boligkollaps?

På landsbasis falt boligprisene i oktober med 0,8 prosent. Det har ført til at landets løssalgsaviser og sjefsøkonomene i landets største banker har tatt frem sine verste dommedagsprofetier. Sjefsøkonom i Nordea, Steinar Juel står i fremste rekke og spår et boligprisfall på 20 prosent. Det er mulig han får rett, men du verden så ofte disse ekspertene har tatt feil!

I Molde hadde vi i oktober en prisøkning på borettslagsleiligheter på 0,2 prosent i forhold til september. I løpet av de siste 12 månedene har prisene på borettslagsleiligheter i Molde steget med 6,8 prosent. Krisen har med andre ord ikke nådd vårt område.

Det gjør ikke noe om boligmarkedet roer seg litt ned. I mange år har prisveksten i boligmarkedet vært over dobbelt så høy som økning i lønningene. Årsaken til dette er at folk har spart penger på andre områder med lav rente, lave barnehagepriser og gunstige importpriser som har gitt lave priser på mange varer. Men når disse gevinstene er tatt ut, kan ikke utviklingen i boligmarkedet være i utakt med utviklingen i folks lønninger. Alt tyder på at krisen i Europa ikke er avlyst, og det betyr lav rente også i Norge i tiden fremover. Og lav rente betyr mye når folk skal tenke investering i bolig. Den andre faktoren som betyr mye, er at folk har jobb. Her er det negative at arbeidsledigheten øker. I oktober kunne NAV melde at arbeidsledigheten økte for fjerde måned på

rad. Hvis denne tendensen fortsetter, vil det kunne skape usikkerhet også i boligmarkedet.

Usikkerheten i boligmarkedet fører til at folk nå i større grad velger å selge sin eksisterende bolig før de kjøper ny bolig. Dermed øker tilbudet av boliger, samtidig som etterspørselen stagnerer. Det er nok til å gi en stoppeffekt. Og det vil også gå utover nyboligproduksjonen. Men siden folketallet i Norge øker, er det lite som tyder på at etterspørselen etter boliger vil gå ned over tid. Det kan igjen føre til en kraftigere boligprisøkning om et par år.

Boligmarkedet i Molde reagerer ofte annerledes enn i de store byene. Høsten 2008 inntraff finanskrisen og boligmarkedet i de største norske byene bråstoppet. I Molde tikket det videre, og vi solgte til og med nye leiligheter i et vanskelig marked den høsten. Nå ser vi samme tendensen. Det er full stopp i de største byene og prisfall. I Molde er det fortsatt prisvekst, og boliger selges. Selv om vi heller ikke her er forskånet fra de økonomiske lovene, er det mindre utslag både oppover og nedover i boligmarkedet i vår del av landet.

Rolf Eidsæter,
Direktør i Møre og Romsdal Boligbyggelag.

Det gjør ikke noe om boligmarkedet roer seg litt ned. I mange år har prisveksten i boligmarkedet vært over dobbelt så høy som økning i lønningene.

Visste du at?

Skrenten borettslag får fiber installert.

Innhold

FASTE SPALTER

Jusspalten	13
Mattipset	21
Reisetipset	22
Tanker over kaffekoppen	24
Kryssord & Sudoku	25

NYHETER

Vaktmester for byens største lag.....	8
Romsdalsgata-prosjektet.....	10
Store boligutfordringer.....	12
Førskole-gruppe.....	30
Oppstart på Eikrem Panorama.....	32
Bekkevollveien 14 oppgraderes.....	34

Oppstart på Eikrem - side 32

**MEDLEMSBLAD FOR
MØRE OG ROMSDAL
BOLIGBYGGELAG**
NR. 4, 2013

ANSVARLIG REDAKTØR

Direktør Rolf Eidsæter,
Møre og Romsdal Boligbyggelag

**MØRE OG ROMSDAL
BOLIGBYGGELAG**
Strandgata 5, 6415 Molde.

Tlf: 71 25 93 00

E-post: mobo@mobo.no
Hjemmeside: www.mobo.no

FORSIDEFOTO
Espen A. Istad

**REDAKSJONELL PRODUKSJON
OG GRAFISK UTFORMING**
TIBE Reklamebyrå AS
Postadr.: Postboks 473, 6400 Molde

Tlf: 71 20 12 00

Fax: 71 20 12 01

E-post: bomagasinet@tibe.no

**MEDARBEIDERE I
DETTE NUMMERET**
Evy Strømme, Ove Rødal,
Frøydis Ulvin.

UTGITT AV
BS Media AS
Postboks 452 Sentrum.
0104 Oslo

ANNONSER
MRmedia
Storgata 11, 6413 Molde
Tlf: 71 21 05 60
Fax: 71 21 06 82
Mail: post@mrmedia.no

TRYKK
Ålgård Offset, Ålgård

A modern dining room with a long wooden table and black chairs. The room features large windows with black curtains and a black pendant light. A white kitchen island is visible in the foreground, and a wooden stool is placed next to it. The floor is white and reflective.

FÅ ET KJØKKEN SOM ER NOE MER ENN BRA DESIGN

Besøk oss på www.hth.no

HTH KJØKKENFORUM MOLDE | Romsdalskvartalet | T. 71 20 05 20

Vaktmester for byens største lag

Skrenten Borettslag har fått en nevenyttig og allsidig kar som ny fast vaktmester. Snart 52 år gamle Marvin Skjerseth fra Storlandet i Gjemnes var på plass 1. november, og gleder seg til å passe på byens største borettslag med sine 220 leiligheter.

✍️ OVE RØDAL

Den nye vaktmesteren Marvin Skjerseth er glad for hjelpen fra veteran Arne Bakken

Skjerseth er glad han får en myk start takket være hjelp fra superveteran Arne Bakken, med 12 års fartstid som vaktmester i laget fra slutten av 90-tallet, da sammen med kollega Edmund Hoem. Bakken har påtatt seg oppgaven som mentor gjennom MOBO Servicesentral.

– Jeg er svært glad for denne overlappingen, sier Skjerseth. Frem til jul skal Bakken bistå Skjerseth tre dager i uka og hjelpe ham med å få oversikt over de mange tekniske installasjonene i borettslaget, utstyr og arbeidsmetoder. Senere vil Bakken, som nærmer seg 70 år, være tilkallingsvakt ved sjukdom og ferier.

TO VAKTMESTRE FØR

– Det har ikke vært fast ansatt vaktmester i Skrenten Borettslag de siste par årene. Oppgavene har vært utført av MOBO Servicesentral, forteller Marvin Skjerseth. Bomagasinet treffer ham på kontoret helt øst i borettslaget, sammen med Bakken. Sistnevnte har vært pensjonist de siste par årene, men tok på seg sommerjobb i Skrenten i år.

Mens det før var to vaktmestre på heltid i borettslaget, har betydelige rehabiliteringsarbeider og «outsourcing» av en del av brøytearbeidet, gjort at laget greier seg med en vaktmester pluss litt ekstrahjelp. Men det er mange oppgaver som venter, med store fellesarealer inne og ute, vedlikehold av tekniske installasjoner og bygningsmassen.

– Den travleste tiden vil nok være sommerstid, med mye plenklip-

»
*Jeg har nylig begynt,
men liker meg veldig godt.*

MARVIN SKJERSETH

ping. Om vinteren vil jeg som vaktmester fjerne snø foran innganger og i trapper utvendig. I tillegg tar arbeidet med boss mye tid, sier Skjerseth og tar oss med ut på en liten spasertur. Fra kontoret i øst til de vestligste husene er det over 300 meter. På vegen mellom blokken og rekkehusene holder Relacom på å legge inn fiber i leilighetene for Canal Digital og det betyr snart lynraskt internett-tilkobling – blant annet.

PENDLER

Skjerseth pendler daglig til Molde fra gården på Storlandet. Der er det ikke lenger husdyrproduksjon, men av arealene blir det en del rundballer som selges. Han arbeidet tidligere 33 år ved en møbelfabrikk på Frei. Den ble solgt for tre år siden, og er nå nedlagt.

– Så da måtte jeg begynne med noe annet. Jobben her på Skrenten er midt i blinken for meg. Det er noe sånt jeg kunne tenke meg å jobbe med nå. Som gardbruker har jeg allsidig bakgrunn og er vant til å reparere ting, sier Skjerseth, som er gift og har to barn. Kona jobber på sjukeheimen i Batnfjorden.

– Vi kan snart feire 30 års bryllupsdag, smiler han.

VANNSJEKK

– Jeg har nylig begynt, men liker meg veldig godt. For øyeblikket holder vi på med Den store vannsjekken og er inne i leilighetene til folk sammen med rørlegger. Det gjør at jeg allerede er blitt kjent med en del beboere, sier han. Kollega Bakken forteller at man allerede er ferdig med godt over 50 leiligheter og etter planen skal ha sjekket alle 220 leiligheter innen jul. Men etterpå gjenstår det å utføre en del av de feil og mangler som oppdages av rørlegger under sjekken. Omfanget bestemmes av borettslaget selv, men rørlegger kommer med anbefalinger ut fra alvorlighetsgrad.

– Det avdekkes mange ting som på sikt kunne gitt vannskader. Så det er en meget viktig jobb som her gjøres, for alle parter, sier Bakken. Borettslaget oppnår rabatt av forsikringsselskapet IF i flere år framover fordi de gjennomfører Den store vannsjekken.

Skjerseth har mye bra utstyr å hjelpe seg med både sommer og vinter. Han kunne selvsagt tenkt seg en snøfri vinter, men regner med at det blir en del måking de nærmeste månedene. For spaden er et viktig redskap når trapper og inngangspartier skal bli godt framkommelige i nedbørsperioder.

JA-MENNESKE

Den nye vaktmesteren karakteriserer seg som en tynslik ja-mann.

– Jeg er med på alt slags frivillig dugnadsarbeid i bygda. Er ikke flink til å si nei. Deltar også under Dyregod-dagene i Batnfjord, sier han. Han disponerer også jaktområder ved gården, og sitter i styret for et jaktlag.

– Jeg har en sønn som er med på jakta, sier han. Så det blir en del kjøtt i fryseren. Det er mye hjort og rådyr på Storlandet og noen forekomster av elg.

Skjerseth er aktiv kommunepolitiker, og etter en periode som vararepresentant er han nå fast representant for Frp i kommunestyret i Gjernes og 1. vara til formannskapet.

– Så jeg var selvsagt fornøyd med Stortingsvalget. Får se hvordan de greier seg i regjering. Tiden vil vise, sier han diplomatisk. ••

Romsdalsgata-prosjektet:

Søker om dispensasjon for næringsdelen

Krav om næringsareal er blitt et problem for boligprosjekter i Molde sentrum. Avdelingsleder Evy Strømme i MOBO mener flere boliger vil gjøre sentrum mye mer levende enn i dag, og bruker Elvegata 9 som eksempel på det store behovet for mindre leiligheter i bykjernen.

✍ OVE RØDAL 📷 ILLUSTRASJON: KJELL EIDET/ARKITEKT: KJELL VATNE

Slik ser arkitekt Kjell Vatne for seg utbyggingen i Romsdalsgata, med boliger i alle etasjer, men utformet slik at etasjen på vegnivå kan endres til næringsareal ved behov senere.

Det er nå søkt om dispensasjon fra kravet om næringsdel for det nye prosjektet i Romsdalsgata/Olsmedbakken med 28 boliger. Det gjelder etasjen på bakkenivå i Romsdalsgata.

– Vi regner med at det kommer opp til politisk behandling i plan- og utviklingsstyret i midten av desember. Det er brukt mye tid på å gå gjennom alle sider av prosjektet med tanke på muligheter for næringsarealet, men har kommet til at vi ikke får gjennomført et slikt prosjekt på en god måte. Vi ser nå muligheten for å realisere et bygg med bare boliger og garasjer, men er avhengig av dispensasjon fra krav om næringsareal.

Arkitekt Kjell Vatne har i sitt planforslag for bygget i Romsdalsgata utformet det slik at det på et senere tidspunkt kan omgjøres til næringslokale. Eneste problemet er høyden, som er det vanlige for boliger, ca 2,40.

– Jeg er optimist og har god tro på at politi-

kerne vil gi oss den nødvendige dispensasjonen, slik at planene om et boligprosjekt kan realiseres, sier Strømme.

Et bysentrum må betraktes som en organisme i endring – behov, etterspørsel og utvikling vil endre seg over tid. Det er i dag mange tomme næringsarealer og bygger man flere vil det forverre situasjonen.

– Et bysentrum er i utvikling. Vi ser det samme i andre byer. Tidligere var det butikker på de fleste gatehjørner - nå er det blitt omgjort til boliger. Skulle det bli behov for næringsarealer igjen, er det mulig å tilbakeføre disse, sier hun.

Strømme er ikke i tvil om at flere boliger i byen vil gjøre sentrum levende, både morgen, dag og kveld og ikke bli tomt og stille kl. 16 som i dag.

– Det er bedre med flere boliger enn flere kontorlokaler i byens sentrale gater, sier Strømme.

Et annet prosjekt som sliter med å få økonomi i næringsdelen er naboprojektet til Plassen, hvor MOBO som en del av Molde Utvikling skal bygge en større boligdel. Men problemer med å få leietakere eller kjøper til næringsarealet på Gørvelplassen har foreløpig satt prosjektet på vent.

– Hadde det vært opp til meg kunne hele prosjektet vært utviklet som en rent boligprosjekt, sier Strømme. ••

Romsdalsgata-prosjektet sett fra Olsmedbakken.

Store boligutfordringer

90 prosent av boligene i 2020 er allerede bygget, og 80 prosent av dagens bygningsmasse vil fortsatt stå i 2050. 10 prosent er tilgjengelig for rullestolbrukere.

✍ OVE RØDAL

▲ Styremedlemmer i borettslag og sameier fikk mange gode tips om hva Husbanken, Enova og DnB NOR kan bidra med for en bedre boligverdag.

Wenche Ervig fra Husbanken anskueliggjorde tall som viser at norsk boligbygging har store utfordringer også de neste tiårene, da MOBO inviterte styremedlemmer i borettslag og sameier til kurs om hva Husbanken, Enova og bankene har å tilby. Det vil være bortimot dobbelt så mange 67-åringer i 2030 som i dag og eldrebølgen slår inn over landet med full tyngde om 10-15 år. Ervig pekte på at det pusses opp for 60 milliarder i året, men hun stilte spørsmål ved om man bruker pengene på riktig måte.

Husbanken har en svært viktig rolle i norsk boligutbygging, og banken har en rekke virkemidler, som grunnlån til eksisterende boliger og nye boliger, startlån, boligtilskudd til blant annet heis i blokker med minst tre etasjer, bostøtte, investeringstilskudd, kompetansetilskudd og tilskudd til tiltak som kan heve standarden i et boligområde. Tilskudd til heis har i perioder vært meget ettertraktet, og gir mange bedre livskvalitet.

– Bostøtte er det viktigste boligsosiale virkemiddelet Husbanken har, sa Ervig. Alle med lave inntekter i forhold til bostgifter kan søke

– via sin kommune.

85 prosent av norsk boligmasse er bygd etter krigen. Av dette har Husbanken finansiert to tredjedeler, ca 1,1 mill. boliger

Husbankens målsetting er at «Alle skal bo trygt og godt» gjennom et velfungerende boligmarked, å få økt bosetting av vanskeligstilte i boligmarkedet og bygd flere miljøvennlige og universelt utformede boliger på attraktive steder.

På kurset tok Tor Brekke, også fra Husbanken, for seg oppgradering av boliger. Han la vekt på viktigheten av helhetlig oppgradering, og nevnte en rekke tiltak for bedre energibruk, som nye supervinduer og andre tiltak som fjerner kuldebroer – og god isolering. Men viktig er det også at oppgraderinger omfatter boligens utseende, mulig arealøkning, og at tiltak gir økt trivsel og bedre omdømme. Et viktig råd til styremedlemmene var å få en tilstandsvurdering av borettslaget, som Husbanken gir tilskudd til, opptil 50 prosent.

Enova var representert ved Roar Hugnes som trakk fram ulike tilskudds- og støtteord-

ninger for miljøvennlige tiltak. Hugnes fortalte at Enova har midler til gode energiprojekt, både til eksisterende boliger, varmesentraler og passivhus. Et nytt hus i dag bruker bare halvparten av energien i forhold til et hus fra noen tiår tilbake. Passivhus blir forøvrig standard i forskriften fra 2015. DNB NOR tok for seg de økonomiske utsikter ved Ole Erik Stavrum og Tore Lerstad. ••

▲ Wenche Ervig fra Husbanken og Roar Hugnes fra Enova var to av foredragsholderne på kurset.

Varmepumpe i boligselskaper

Mange eiere ønsker å begrense sine energikostnader og ønsker derfor å montere varmepumper. I borettslag og eierseksjonssameier blir det ofte et spørsmål om eierne har en rett til å montere varmepumper.

FINN STORMFELT

OPPSETTING AV VARMEPUMPER KREVER SAMTYKKE

Varmepumper krever inngrep i boligselskapets faste eiendom ved at de må skrues fast og at det må bores hull i veggen. Normalt vil en slik montering også medføre fasadeendring. Både inngrep i boligselskapets eiendom og fasadeendring krever samtykke fra borettslaget/sameiet.

Søknad om oppsetting av varmepumpe må sendes styret. Styret må, ved denne, som ved alle andre søknader, vurdere om det har kompetanse til selv å avgjøre eller om saken må opp på generalforsamlingen eller sameiermøtet. Etter borettslagsloven § 8-9 nr 1 krever vedtak om ombygging eller andre endringer av bygget som etter forholdene i laget går ut over vanlig forvaltning, samtykke fra generalforsamlingen med to tredjedels flertall. Tilsvarende bestemmelse finnes i eierseksjonsloven § 30 annet ledd bokstav a. Som nevnt medfører en oppsetting av varmepumpe et slikt inngrep og fasadeendring, slik at vedtak om dette, etter mitt syn, må opp på en generalforsamling/sameiermøte.

Utgangspunktet er at generalforsamlingen og sameiermøtet ikke kan delegere sin myndig-

het til styret. Når det gjelder varmepumper, må imidlertid generalforsamlingen/sameiermøtet kunne fastsette klare og detaljerte regler for oppsetting av varmepumper. Styret gis fullmakt til å treffe vedtak i saker som direkte går inn under de regler som er fastsatt.

Som en rettleiding for vedtaket, har styret og generalforsamlingen/sameiermøtet bestemmelsene i borettslagsloven § 5-11 og eierseksjonsloven § 19 om at bruk av bolig og fellesarealer ikke på urimelig eller unødig vis skal være til skade eller ulempe for andre. Dersom det er fastsatt regler om varmepumper i boligselskapet, må disse følges.

PLASSERING AV VARMEPUMPER

Varmepumper vil kunne lage lyd som er til sjenanse for andre beboere. Dette kan være et argument for å nekte. Dersom ikke montering og plassering av varmepumpene er gjennomtenkt, vil også dette kunne være til ulempe for beboerne.

Hvis boligselskapet ønsker å tillate varmepumper, bør man finne fram til hvor og hvordan de kan monteres. Dersom varmepumpen verken vil være til fare, skade eller sjenanse, kan borettslaget godt tillate at disse settes opp. ••

VILKÅR FOR GODKJENNELSE

Før en eventuell godkjenning av en søknad, er det flere forhold som bør vurderes og som det i en tillatelse bør stilles vilkår om. Dette kan for eksempel være at:

- ♦ Søknaden må inneholde opplysninger om ønsket plassering, type og beregnet utvendig lydnivå
- ♦ Varmepumpen må være tilpasset norske forhold
- ♦ Installasjonen må gjøres av autoriserte fagfolk som er F-gass sertifisert
- ♦ Plasseringen og type skal være anbefalt av installatør
- ♦ Montering må være på mur og ikke på trevegg som deles av naboer
- ♦ Montering må være minst 10 meter unna naboenes soveromsvindu
- ♦ Eieren må være ansvarlig for alle kostnader, inkludert vedlikeholdskostnader og skader på bygningen
- ♦ Eieren må utbedre alle inngrep i bygningskroppen ved fjerning av varmepumpen
- ♦ Eieren for egen regning må fjerne varmepumpen dersom dette kreves av borettslaget f.eks. ved arbeid på bygningen
- ♦ Det inngås en avtale som for eierens regning tinglyses på eierens andel/seksjon.

FINN STORMFELT
ADVOKAT I NBBL

Trives ikke i et hus uten peis

– Jeg liker å fyre opp i peisen. Det har jeg alltid gjort, sier Ingerid Heggelund. Jeg tror ikke jeg kan trives i et hus uten peis. Derfor valgte jeg et ildsted med store glassdører og innsikt fra to kanter. Flammene som varmer opp huset, kan ses både fra kjøkkenet når vi spiser, og fra sofaen i stua.

Gode fyringstips

Bruk tørr ved (ca 20 % fuktighet).

Fyr med god trekk i ovnen, særlig under opptenning og påfylling av ved.

Tilpass mengden med ved til varmebehovet.

Ikke fyll ovnen om kvelden og sett ned trekken. Det øker risikoen for pipebrann og utslipp av partikler.

Brenn aldri trykkipregnerte materialer, plast eller sponplater.

Nye rentbrennende ovner utnytter veden bedre og gir mindre utslipp.

KILDE: NORSK VED

Peis - Jeg tror ikke jeg kan trives i et hus uten peis. Derfor valgte jeg et ildsted med store glassdører og innsikt fra to kanter, sier Ingerid Heggelund.

Hun og familien holder på å pusse opp et hus. Huset preges av enkle, åpne løsninger, rene flater og mye lys. En hvitmalt og frittstående peis med innsyn fra to sider dominerer i rommet og skiller stuen fra kjøkkenet.

– Vi har et enkelt hus. Derfor er det viktig å ha noe ekstra som er eksklusivt og hever kvaliteten og helhetsinntrykket av boligen vår. Ildstedet er et slikt element. Vi hadde ikke ubegrenset med penger til oppussingen. Valget stod mellom å pusse opp badet eller å satse på et skikkelig ildsted. Det ble en flott peis. Så lenge jeg har tilgang til et badekar, kan vi pusse opp badet på et seinere tidspunkt.

FRA TO SIDER

I tillegg til å være dekorativ er peisløsningen en effektiv varmekilde i huset. Den er rentbrennende - som alle moderne vedovner. Ren forbrenning betyr at ildstedet har et dobbelt forbrenningssystem som omdanner opptil 90 prosent av gassene og partiklene i røyken til varme. Dette gir minimale røykutslipp fordi ildstedet utnytter energien til å gi varme i stedet for røyk. Dersom det fyres riktig, gir en rentbrennende ovn vesentlig reduksjon av vedforbruket.

Heggelund er landskapsarkitekt og opptatt av rom - både inne og ute. Hun ønsket et ildsted som både var en romdeler i huset og et dominerende innslag i interiøret.

– Jeg valgte en peis der jeg kunne se ilden fra to kanter. Når vi fyrer, ser vi flammene fra kjøkkenet der vi sitter og spiser, og fra sofaen i stua.

– Var det vanskelig å finne et ildsted som passet i huset?

– Nei, egentlig ikke. Jeg hadde en idé om hva jeg ville ha, og fant en peis som var slik jeg ønsket. Jeg fikk gode råd av en representant fra forhandleren som kom hjem til meg for å vurdere den ovnen jeg hadde, og se på mulighetene for et nytt ildsted. Det var nyttig og klargjørende. Jeg hadde noen ideer på forhånd, og det var fint å få en fagmanns bekreftelse på at tankene mine var realistiske og gjennomførbare.

Heggelund valgte et frittstående ildsted som kom ferdig fra forhandleren. Monteringsjobben tok forhandleren seg av. Alternativet hadde vært å kjøpe en peisinnatts og leid inn en murer til å utforme ildstedet.

– Denne løsningen var god og oversiktlig prismessig. Jeg hadde kontroll med hva ildstedet kostet, og hva monteringen ville komme på. En peisinnatts hadde selvfølgelig vært rimeligere, men da hadde utgiftene til murer kommet i tillegg. Det ville vært mindre oversiktlig og sikkert ikke noe billigere, mener Heggelund.

– Jeg er i alle fall veldig godt fornøyd med valget vi har gjort, sier hun. ••

Ildsteder

Før man går til innkjøp av ildsted er det viktig å ha klart for seg hvilke rom ildstedet skal varme opp, og hvor stor del av husets totale oppvarmings-behov som skal dekkes av ovnen.

Vi kan skille mellom fire typer ildsteder:

Åpen peis:

Lav energiutnyttelse (10 – 15 %) - mest for hygge

Gammel ovn:

Energiutnyttelse 30 – 70 %

Peis med innsats:

Høy energiutnyttelse (70 %) - til hygge og nytte

Lukkede ovner:

Høy energiutnyttelse (70 %)

En peis har lavere utnyttelsesgrad enn en ovn. Den forbruker også mer luft, slik at lufta i rommet skiftes raskere. Vedfyring kan altså være både dyrt og billig.

Økonomisk og godt for miljøet

– Rentbrennende ovner gir god fyringsøkonomi og de forurenser langt mindre enn gamle ovner, forteller varmeansvarlig Freddy Tiochta hos CF Aasland.

En rentbrennende ovn reduserer vedforbruket med opp til 40 prosent. Det skyldes at moderne ovner også brenner gassene fra veden. Det er også derfor de slipper ut mindre forurensning.

– Vi opplever stor interesse for å bytte gamle ildsteder ut med nye, rentbrennende ovner, forteller Tiochta. Det skyldes både fyringsøkonomi, at folk er opptatt av miljø og ikke minst design på nye ovner. En ovn skal ikke bare varme opp huset, den er et viktig møbel og kundene er opptatt av design.

– Alle ovner som er solgt etter -97 er rentbrennende. Det er ovner som krever at en fyrer med riktig - det vil si tørr - ved. Det er også viktig at slike ovner monteres riktig, ikke minst fordi rentbrennende ovner må ha god lufttilgang for å brenne riktig. ••

▲ Utvalg - Det finnes et stort utvalg av rentbrennende ovner, forteller varmeansvarlig Freddy Tiochta hos CF Aasland.

Gamle vinduer «stjeler» varme

Når sommeren er som best står vinduene på vid gap, vi slipper varmen ut og svalere luft inn. Når den kalde årstiden kommer lukker vi vinduene ettertrykkelig for å ha det varmt og godt. Men ikke alle vinduer stenger kulda ute. Har du bolig med vinduer eldre enn 20 år, er vinduene årsaken til betydelig varmetap og ekstra fyringsutgifter.

Et mye omtalt tema i dag er energisparing og hvordan varmekilde vi skal ha i boligen vår, men vi glemmer ofte husstandens beskaffenhet. En effektiv og miljøvennlig energikilde er viktig, men er vinduene av eldre dato, blir det likevel å «fyre for kråka». Mange huseiere vet lite eller ingenting om hvor ekstremt mye varme som på kalde dager forlater boligen gjennom vinduer «utgått» på dato.

Vinduene i en vanlig bolig utgjør bare 5 til 10 prosent av boligens totale ytterflater, noe mer i nyere boliger der trenden er store vindusflater. Er vinduene av eldre dato kan de være skyld i opp til 40 prosent av varmetapet, som igjen øker fyringsutgiftene og reduserer komfort og innneklima.

HVEM BØR BYTTE VINDUER?

Bor du i bolig med isolerglassvinduer fra 60-70-tallet eller eldre, er det på høy tid å bytte vinduer. Jo eldre vinduene er desto større varmetap. Vinduer mer enn 20 år gamle slipper ut ca. 2,5 ganger mer varme enn nye vinduer.

I tidsrommet 1970 til 1980 ble det bygget 400.000 småboliger i Norge - eneboliger, rekkehus, to- og firemannsboliger, mange av dem som borettslag og sameier. Disse boligene har i snitt 15 kvadratmeter vindusflater og har trolig en gjennomsnittlig U-verdi på rundt 2.7. U-verdien angir hvor god varmeisolasjonen et vindu har. Jo lavere U-verdi, jo bedre.

Beregninger utført av Enova viser at om de gamle vinduene ble erstattet, med moderne vinduer med 3-lags lavenergivinduer, ville varmetapet blitt redusert med ca. 1 TWh pr. år. Hvis man regner en krone pr. kilowatt time, tilsvarer varmetapet en årlig energisløsing lik en milliard kroner.

Dagens moderne 3-lags lavenergivinduer har U-verdi på 1.0 eller lavere. Har boligen din i dag tolagsvindu fra 80-tallet, kan du mer enn halvere varmetapet ved å bytte til 3-lags lavenergivinduer. Ved utskifting av balkongdører og ytterdører gjelder tilsvarende.

Et vindu med 3 mm enkelt glass har en U-verdi på ca. 6.0. Tilsvarende moderne vindu har U-verdi 1,2. Dersom innnetemperaturen er pluss 20 og ute minus 10 blir differansen 30 grader. I løpet av et døgn vil du for hver kvadratmeter vindusflate måtte tilføre ca.

▲ Nåtidens vindusproduksjon med vedlikeholdsfrie 3-lags lavenergivinduer og lav U-verdi tillater vinduer brukt i store størrelser uten nevneverdi varmetap.

3,45 kWh. Dersom boligen har 25 kvm med vindu, betyr dette en fyringsutgift på kr. 86,25 pr. døgn, forutsatt en strømpris på kr. 1,00 pr. kWh. Eller kortversjonen for deg som synes det blir mye tall: Du sparer tusenlapper på kvalitetsvinduer av nyere dato fra anerkjente, norske fabrikanter.

Vi hører folk fortelle at etter å ha skiftet ut gamle vinduer med nye og moderne 3-lags lavenergivinduer, steg innnetemperaturen med flere grader, og det uten økt fyring. Det ga

umiddelbart bedre innneklima, komfort og betydelig energisparing. Eldre vinduer med enkelt, vanlig glass har en U-verdi på rundt 5,0. Da Plan- og bygningsloven kom i 1985 var kravet 2,4. I dag er kravet skjerpet til 1,2. Enova anbefaler U-verdi 1,0 eller lavere. Enkelte leverandører tilbyr vinduer med U-verdi ned mot 0,7 og 60 års levetid. For hver tiendedel vinduets U-verdi reduseres, blir årlig energibesparelse på 10 kWh pr. kvadratmeter vindusareal.

UNIK UTVIKLING

Årsaker til å bytte vinduer er mange: Energibesparing og bedre varmeøkonomi, mer stabilt innneklima, bedre komfort og sikkerhet. Et ønske kan også være vedlikeholdsfrie og selvrensende vinduer, eller vinduer med høy grad av støydemping. Av miljøhensyn bør også vinduer med miljøgiften PCB byttes ut. Mellom 1965 og 1975 var tetningslimet i norsk-produserte vinduer ofte tilsatt miljøgiften PCB. Importerte glassruter produsert fram til 1980 inneholder trolig PCB.

TREKK OG TEMPERATURSVINGNINGER

Du kan oppleve trekk på to måter; ved kaldras og luftlekkasjer. Kaldras oppstår når luft blir nedkjølt av en kald flate, for eksempel et dårlig isolert vindu. Den nedkjølte luften synker eller «raser» nedover, blir presset utover gulvet av sin egen tyngde og gjør det gulvkaldt. Kaldras kan motvirkes noe med varmekilder plassert i underkant av vinduene. 3-lags lavenergivinduer reduserer problemet med kaldras betydelig.

Bor du værutsatt og har store vinduer som er utsatt for vær og vind, bør du bytte til lavenergivinduer. Vind kan redusere U-verdien på et vindu med opptil 15 prosent.

Vedlikeholdsfritt og lang levetid!

– For Nylænde Borettslag var valget enkelt. Vi valgte vedlikeholdsfrie vinduer med lang levetid, forteller forhenværende styreleder Morten P. Ruud. Borettslaget består av 368 leiligheter fordelt på 18 bygninger oppført på 1950-tallet.

– Etter ca. 30 år ble vinduene byttet ut. Etter nye 25 år var vinduene igjen modne for utskifting. Rehabilitering var kostbart og derfor uaktuelt, samtidig som U-verdien i glasset ikke sto i forhold til kravet. Da var det vi ville ha vedlikeholdsfrie vinduer med lang levetid. Valget falt på MagnorVinduet, sier den tidligere styrelederen og bekrefter at i borettslaget leiligheter er varmetapet redusert og utskiftningen gir gevinst.

Vi må bygge høyere og tettere

Skal vi greie å holde tritt med befolkningsveksten, må det bygges 38.000 nye boliger årlig. I fjor ble det igangsatt bygging av bare 30.200 boliger. Regjeringen og det nyvalgte Stortinget har ansvaret for å følge opp kommunene slik at det legges til rette for en kraftig vekst i boligbyggingen.

✍️ OLE BJØRN ULSNÆS

▲ Adm. direktør i NBBL, Thor Eek.

*Er det nødvendig at absolutt alle boliger må
være tilgjengelig for alle?*

THOR EEK

Det sier adm. dir. i NBBL, Thor Eek om hvilken boligpolitikk han forventer etter høstens valg. NBBL-direktøren legger også vekt på at kravet om en egenandel på 15 prosent ved boligkjøp bør lettes. Det kravet er et stort hinder, spesielt for unge som vil inn i boligmarkedet.

ENKLERE Å ETABLERE SEG

Finanstilsynet har fastsatt retningslinjer som i praksis betyr at ingen kan få boliglån hvis de ikke selv har 15 prosent egenkapital. Den ordningen slår svært uheldig ut, spesielt for unge som ikke kan få hjelp av foreldre.

– Egenkapitalkravet skaper et klasseskille, og vi protesterte kraftig da dette kravet ble innført. NBBLs syn hadde støtte hos partiene som danner plattformen for den nye regjeringen. Men etter valget har pipen fått en annen lyd. I Sundvollen-erklæringen sier regjeringen at egenkapitalkravet skal praktiseres på en fleksibel måte som tar hensyn til boligkjøpers betalingsevne. Sviktet motet hos de blåblå? spør Eek. Etter valget ble klare valglofter erstattet med runde formuleringer. Det er veldig uheldig, så vi kommer til å fortsette vårt arbeid for å endre dette.

MÅ BYGGE NOK BOLIGER

Fokuset i boligpolitikken må endres. Myndighetene må ikke bare være opptatt av hva som bygges, og hvordan det bygges. Det viktigste er at det bygges nok boliger. Befolkningsveksten – først og fremst fødselsoverskudd og arbeidsinnvandring – stiller oss overfor ekstreme utfordringer når det gjelder å bygge tilstrekkelig antall boliger og sørge for gode kommunikasjonsløsninger. Det må gjøres store ting, ellers kan det gå ganske dårlig, fastslår Eek. Og de store utbyggingene må komme i de største byene. Det er der de fleste ønsker å bo. Det er en nasjonal og internasjonal trend som bare ser ut til å bli sterkere.

NBBL håpet at den nye regjeringen ville samle boligpolitikken i ett departement under en boligminister. Slik ble det ikke, selv om den nye regjeringen samler flere boligspørsmål under kommunalministeren. Men fortsatt er det seks ulike departementer som steller med boligspørsmål.

– At vi ikke fikk en boligminister, kan vi leve med. Det avgjørende er at kommunalminis-

ter Sanner sørger for statlig samordning. Vi forventer at ministeren sørger for at det tas et helhetlig ansvar for tilrettelegging for tilstrekkelig boligforsyning. NBBL kommer til å følge nøye opp at lovnader fra de tidligere opposisjonspartiene følges opp, understreker Eek.

Kommunene må legge ut nok tomter slik at bygging av nye boliger kan møte befolkningsveksten vi vet kommer. Tomtearealene må også utnyttes bedre. NBBL ønsker et minimumskrav for tomteutnyttelse. Vi må bygge høyere og tettere, sier Eek. Det er spesielt viktig ved kommunikasjonsknutepunkter.

OPPRYDDING

I dag er det 22 instanser, som kommuner, Fylkesmannen, Riksantikvaren, Vegvesenet osv., som kan komme med innsigelser til kommuneplaners arealdel og reguleringsplaner. Innsigelser skal kun fremmes i spørsmål av nasjonal og vesentlig regional betydning, men denne ordningen misbrukes. Det fører til at planleggingsprosessen forsinkes. Derfor mener NBBL at det bør ryddes opp i denne ordningen.

Den nye regjeringen ønsker å redusere antall instanser med innsigelsesrett.

– Jeg tror det blir vanskelig, men jeg tror på en forbedring, sier Eek. Det er uansett viktig at innsigelser mot boligprosjekter blir balansert opp mot samfunnets behov for flere boliger.

FLEKSIBLE BYGGEFORSKRIFTER

– Dagens krav til boliger er kostnadsdrivende. Derfor er NBBL svært opptatt av at byggeforskriftene må bli mer fleksible. Er det nødvendig at absolutt alle boliger må være tilgjengelige for alle? spør Thor Eek retorisk.

Kravene om tilgjengelighet øker størrelsen på små boliger med flere kvadratmeter. Og hver eneste kvadratmeter koster penger. Kan det være en mulighet at bare 70 prosent av boligene i prosjekter må utformes med «rullestolsirkel»? Kunne de minste boligene – som det bygges mange av i Oslo-området – sluppet unna dette kravet?

Den nye regjeringen vil i følge Eek gå gjennom byggeforskriftenes effekt på pris og byggeaktivitet for små boliger. En endring for denne boligtypen vil senke prisene på små boliger. ••

STØTTE TIL GRØNNERE VARMEKILDE?

Et hjem skal være et godt sted å bo. Mange ønsker også å gjøre noe for klimaet på utsiden.

Enova gir ditt borettslag støtte til varmesentraler som produserer fornybar energi.

Slik får din bolig en grønnere energikarakter. Og du er et skritt nærmere de beste løsningene for din drømmebolig.

Les mer og søk på enova.no/borettslag

Noen må være der

For 250 kroner i måneden – eller 8 kroner om dagen – er du med på å skape varige endringer i barns liv. Som Redd Barna-fadder kan du følge med i arbeidet for barn i ett land og også følge utviklingen til ett av barna. Bli Redd Barna-fadder i dag.

Send FADDERSKAP til 2262 eller meld deg som fadder på www.reddbarna.no/fadder

— Lag det selv —

Høst er tid for vilt!

Mesterkokk Max Ivan Lindkjølen (57) lager mat av de fleste utsøkte og sunne råvarer, og for ham er det uvesentlig om det foregår under tak eller utendørs. Han anbefaler indrefilet av elg.

✍ FRANK KARLSEN 📷 FRANK KARLSEN/ROBERT EIK

– Uansett årstid hender det jeg tilbereder selskapsmat ute i det fri, fordi kunden ønsker å bespise sine gjester under åpen himmel, ved bålet i vannkanten eller i en lavvo langt til skogs. Grill eller ikke – alt er mulig og det meste er gøy å være med på, sier mesterkokken som lager alt fra tradisjonell mat til menyer skapt i eget, iderikt hode.

– I sesongen vi nå er inne i har jeg en forkjærlighet for viltretter. Jeg bor midt i skogen og har i alle år vært nær knyttet til jakt. Lærdommen om hvordan vilt skal tilberedes og serveres med riktig tilbehør, har kommet gradvis med årene, forteller Max Ivan som på menyen har retter av fisk, storfugl, hjort, elg og bjørn.

Indrefilet av elg

- ♦ 800 gr. kjøtt
- ♦ 1/3 liter kremfløte
- ♦ 12 sjampinjong
- ♦ 1/2 løk
- ♦ 2 gulrøtter
- ♦ 8 grønne asparges
- ♦ 2 ss. smør
- ♦ timian, einebær, salt, pepper
- ♦ poteter

Krydre kjøttet godt og stek det i en god og varm panne i litt av smøret.

Skru varmen ned etter hvert og snu kjøttet ofte. Potetene skrelles og kokes.

Skrell gulrøttene, finhakk løken og del opp sjampinjongen.

Ha halvparten av løken sammen med resten av smør i en kasserolle.

La løken surre litt og ha i sjampinjongen. Surres litt i kasserollen før du har over ca. 2 dl. kremfløte.

La det koke inn. Smakes til med salt og pepper.

Ta ut kjøttet og la det hvile mens du steker resten av løken og gulrøttene i skyen av kjøttet.

Når alt er ferdig danderes dette på en tallerken. Skjær kjøttet i tynne skiver - i ca. en cm tykkelse.

Ønsker du litt stekte poteter legges disse i panna etter at grønnsakene er tatt ut.

Når panna er tom for mat tømmer du i resten av fløten og kok ut. Sausen er klar.

God appetitt!

Anbefalt vin

En italiensk Brolio

Gran Canarias

mest sjarmerende by

– Puerto de Mogán

Etter årevis med reiser til selveste «Syden-land» nummer en, Gran Canaria, var jeg fast bestemt. Dit skulle jeg ikke tilbake. Når jeg lukket øynene kunne jeg ennå føle trengselen rundt barnebassenget, høre støyen fra vanngymnastikken, barna som maste om is og den svenske guiden som ropte ut dagens program.

✍ MYRIAM H. BJERKELI

Takk, men nei takk. Barna er store og Gran Canaria var jeg ferdig med. Trodde jeg. Det var en annonse på internett som fikk meg på andre tanker. Gran Canaria for viderekomne, bo i naturskjønne omgivelser i Puerto de Mogán. Puerto de Mogán? Var ikke det den lille landsbyen med alle de hyggelige restaurantene langsmed havna? Stedet, som i følge amerikanske meteorologer, har det aller beste klimaet i verden, med stabil temperatur, mye sol og lite regn?

Jeg klikket meg videre inn i annonsen, brått var jeg havnet på reisebyråets sider, og ikke lenge etterpå var turen bestilt. Glemte var både oransje Vingverter og syngende Bamser.

HOTELL CORDIAL MOGAN PLAYA

– Welcome to Puerto de Mogán, have you been here before?

Damen i resepsjonen er overstrømmende blid, hun spør om vi vil ha noe å drikke, ber oss sette oss og vente, så skal hun ringe på en «bellboy».

– Please wait, just a minute, please.

Vi smiler tilbake og ser oss rundt i den flotte lobbyen og er særdeles fornøyd med førsteintrykket av hotellet.

CHAMPAGNE TIL FROKOST

Da vi våkner dagen etter er det til lyden av fuglekvisper, summende insekter og vinden som hvisker i palmetrærne over hodene våre. Frokosten har alt vi ønsket og langt mer, selv champagne er inkludert. Og restauranten ligger så flott til at vi i grunnen kunne tilbrakt mesteparten av ferien akkurat der.

Det gjør vi selvfølgelig ikke. Og når man rusler i trange gågater blant hvitkalkede murhus med italiensk/spansk - arkitektur er det vanskelig å se for seg at man befinner seg på turistmaskinen Gran Canaria. Her er få utesteder, dårlig med natteliv og ingen grisevester. Isteden er det fargesterke bougainvillea og velduftende sjasminer som klatrer langs husveggene, og hvitmalte, romantiske broer. Byen har derfor fått tilnavnet «Lille Venezia».

SAND FRA SAHARA

På starten av 1900-tallet var havneområdet i Puerto de Mogán kun en steinete strand hvor fiskerne hadde båtene sine. Byen kunne bare nås med båt eller til fots via fjellstier, og innbyggerne bodde i hovedsak på fjellsiden ovenfor havna, i landsbyen Mogán. På 1980-tallet ble havneområdet i Puerto de Mogán bygd ut i sjøen fra den opprinnelige stranden. Det ble importert sand fra Sahara til byens strand, som riktignok bare er 250 m lang, men som til gjengjeld er langgrunn.

På 1990-tallet startet utbygningen av vestsiden av elveleiet, og ved inngangen til 2000-tallet ble det bygget flere restauranter, butikker og turistleiligheter. Det har ført til langt større flom av charterturister til byen, men fortsatt er Puerto de Mogán en vakker og sjarmerende liten landsby med et natteliv som gjerne består

av rolig musikk på en av jazz- eller pianobarene i byen. Bykjernen er stengt for biltrafikk og lokalbefolkningen samles gjerne på det lille torget ved «gamlebyen» for å spille kort og skravle. Ingen bygninger er høyere enn to etasjer, og Puerto de Mogán er derfor skånet for de tårnhøye hotellene du finner ellers på ferieøya.

UT PÅ TUR, PÅ BEN ELLER HJUL

Den som ønsker å bevege seg i ferien, kan ta seg en tur på fjellstiene som er velegnet for vandring. På toppen av bakkene har du en fantastisk utsikt over Puerto de Mogán og havet, og i fint vær kan du se helt over til Teide på Tenerife.

Foretrekker du å bevege deg i bil, kan du ta en biltur opp i fjellene til Mogán og videre mot nordvest. Da kommer du til den blågrønne fjellveggen Los Azulejos, og rett ved finner du en

Fakta om Puerto de Mogán

Turistby og fiskeby sørvest på Gran Canaria.

Ligger i Mogán kommune.

Byen har ingen bygninger som er høyere enn to etasjer og kommunen tillater ikke nybygg som er høyere enn dette.

frukt og juicebar der det er verd å ta en pause for å nyte både friskpresset juice og den fantastiske utsikten nedover dalen. Et annet godt alternativ er å kjøre nordover fra Mogán. Da kommer du opp i høyfjellene, og kan klatre deg oppover en vei som kan minne om Trollstigen i Norge. I fjellene er det naturvernområder med furuskog som er fine å vandre i, og store piknikområder som lokalbefolkningen ynder å bruke i helgene.

UTGRAVNINGER OG SHOPPING

Hvis du ikke ønsker å reise avgårde, er det også ting å ta en titt på med beliggenhet omtrent inntil hotellområdene. Under utbyggingene i den østre fjellsiden i Puerto de Mogán ble det

nemlig gjort funn av bosteder og graver for urbefolkningen. Området, som kalles Lomo de Los Gatos, ble åpnet for besøkende i 2012. Vil du heller bruke tiden på shopping, er det selvfølgelig muligheter for det også. På fredager er det markedsdag i byen, da er det et stort marked som strekker seg hele veien fra torget nedenfor busstasjonen. Som på alle markeder på Gran Canaria, finner man juggel og nips, side ved side av genuint håndverk, frukt og grønnsaker, håndarbeid og andre varer av god kvalitet. Kles- og souvenirbutikker er det mange av. Men for de som vil ha noe annerledes, fins det blant annet en spesialbutikk for håndlagde stearinlys, og Puerto de Mogán er kjent for sine flotte blomster. ••

→ Komme seg til Puerto de Mogán

Flere charterselskaper, SAS og Norwegian flyr direkte fra mange byer i Norge til Gran Canaria. Flytiden er på mellom fem og seks timer. Deretter ca 75 minutter med buss fra flyplassen.

Overnatting

Godt utvalg av alt fra små, private leiligheter og rom, til luksuriøse 5 stjerners-hoteller.

Mat og drikke

2-retters middag inkl. drikke er ca. kr 180 pr. person. Godt utvalg av restauranter, spesielt kjent for god sjømat, samt tapas.

Aktiviteter

Vannsport, windsurfing og dykking. Tennis, squash og minigolf. Fotturer i fjellene, sportsfiske, paintball, fallskjermhopping, golf og bowling. Sightseeing med undervannsbåt. Shopping: Klær, håndverk, stearinlys, blomster

På jakt etter romantikk?

Om kvelden kan man rusle rundt i havneområdet i Puerto de Mogán, der spisestedene er mange. Finne seg en trivelig restaurant, omfavnet av sydenvarme og duften av nydelig mat, med utsikt over havna hvor seilbåter i millionklassen ligger side ved side med de lokale fiskebåtene, mens månen speiler seg i det nattsorte vannet.

Mitt liv som lesehest

✍ MYRIAM H. BJERKELI 📖 KARI METTE ASTRUP

Det er endelig blitt høst. Årstiden hvor forfatterne kommer med den ene nyttingen etter den andre. For meg er det et nirvana, jeg har bestandig vært glad i bøker. Som barn kalte de meg for lesehest. (Hvor kommer forresten det uttrykket fra? Har noen av dere sett en hest som leser?)

Fra jeg var fem år så fant du meg oftest med nesa i en bok. Bobseybarna, Hjortefot, Hardygutten eller menighetsbladet. Jeg leste alt jeg kom over. Min hardt arbeidende journalistmor var storfornøyd. Takket være lesingen var jeg et fredelig barn. Plasser meg i en krok, gi meg en bok, og jeg var lykkelig. Trøbbelet oppsto når det var leggetid. Midt i jakten på mannen som hadde stjålet sykkel til frøken Detektiv. Og så skulle jeg sove? I mange netter leste jeg i lyset fra dørsprekken. Når jeg lå på gulvet med boken helt inntil sprekken var det akkurat lys nok. Det gikk bra helt inntil mor en natt brått åpnet døra og jeg endte opp med kul i hodet.

Deretter flyttet jeg inn på do. Hver natt listet jeg meg ut på toalettet med en bok gjemt under nattdrakten. Der satt jeg til boken var utlest. Problemet var at når den var utlest, så kunne jeg knapt stå. For om hodet nektet å slukne før siste side var lest, så hadde beina sovnet for lengst. Deretter ble redningen en lommelykt. En liten, firkantet sak, med reklamelogo og dårlig batteri. En natt sluknet batteriet helt, og det midt i en nervepirrende jakt på en tyv som hadde stjålet dagboka til heltens lillesøster. Men jeg visste råd. Jeg fant fram fyrstikker og stearinlys. Det å lese under dyna med stearinlys som lyskilde var ingen god ide. Først var det nesten umulig å få lyset til å brenne under dyna. Og når det til slutt brant, var det ikke bare påskelyset som lyste opp boksiden. Det samme gjorde dynetrekke, nattekjolen og håret. Jeg styrtet ut på badet og hoppet i dusjen med både meg, kjolen og dyna. Brannen sluknet, men det lange håret mitt ble en god del kortere. Boka gikk det heldigvis bra med.

Så kom første skoledag. For en stas. Det måtte jo bety en mye lesing? Og det gjorde det. Masse lesing. Av den samme boka. Om og om igjen. En linje pr. dag. Mandag var det: mor baker brød. Tirsdag var det: far leser avisa. Ikke akkurat utfordrende lesestoff for ei som allerede hadde tilbrakt mangfoldige timer på flukt sammen med både onkel Tom og Huckleberry Finn. Ikke trodde jeg på leseboka heller. For

hjemme hos oss var det mor som skrev avisa, mens far reiste rundt som musiker.

Resultatet var at jeg tilbrakte mye av første-klasse bak en nedskriblet toalettør, inntengt sammen med urinstank og Greven av Monte Cristo. Og en ting hadde jeg lært, ingen flere sovende bein. Nå satt jeg oppå toalettsetet. Slik begynte det. Mitt liv som lesehest. Og slik har det fortsatt.

Jeg har et arr i bakhodet, det fikk jeg som ni-åring da jeg fant ut at lesing og sykkelkjøring var en dårlig kombinasjon. Å gå og lese derimot, kan absolutt anbefales. I hvert fall så lenge det ikke regner. At vann og bøker var en dårlig kombinasjon fikk jeg en ny påminnelse om da jeg var tolv. Da holdt jeg på å drukne fordi bryggekannten sluttet et stykke før romanen. Jeg ble reddet, men boken forsvant ned i dypet. Og mannen som fisket meg opp, var merkelig nok ikke villig til å hoppe uti på ny for å redde en pocketbok. Jeg lurte derfor fremdeles på om

sykesøsteren fikk legen, eller om han virkelig endte opp med den nevrotiske lærerinnen.

Som voksen har jeg lest krim og dikt og sjokoladeklamer. Jeg har lest dusinvis av barnebøker for barn som for lengst har sovnet, og jeg har ledd og grått over bøker på busser og tog, slik at medpassasjerer har sett på meg med angst i blikket og flyttet seg til setet absolutt lengst vekk. Og min yngste sønn ble født i forsetet på en Peugeot, fordi jeg ennå hadde fem sider igjen å lese av «Tatt av vinden» da vannet gikk.

Jeg har lest hele livet. Og ennå er det millionvis av bøker som jeg aldri kommer til å få lest. Jeg er ingen troende person. Men det hender stadig oftere at jeg håper at himmelen allikevel finnes. At Gud skal stå i porten og ønske meg velkommen inn i et himmelsk bibliotek hvor jeg kan sitte og lese til evig tid.

For den andre veien vil jeg ikke. Kombinasjonen ild og bøker har jeg allerede forsøkt. ••

Vi gratulerer!

Middelen

Sted _____

N TECH NESTE GENERASJON VINDUER

NorDan NTech gir bedre klima både inne og ute

LOKOMOTIV. Foto: Bitmap

NorDan NTech er markedets best isolerende vinduer. Den lave U-verdien* gjør det mulig å redusere energiforbruket og mengden byggematerialer i nybygg uten å måtte gå på kompromiss med de nye byggeforskriftene. Resultatet er lavere utgifter, lavere energiforbruk og et jevnere, sunnere inneklima. Du sparer penger i dag. Du sparer i morgen. Og du sparer miljøet for framtiden. Smart.

Er det rart vi kaller det neste generasjon vinduer?

SMART I DAG – SMART I MORGEN

 NorDan®

www.nordan.no

* U-verdi angir et vindus evne til å isolere og måles i W/m²K. NorDan NTech med to-lags glass har U-verdi på 1,2. NorDan NTech Passiv med 3-lags glass har markedets laveste U-verdi på 0,7.

Gavetid er dyr tid

De fleste opplever at desember er en måned som er «dyrere» enn andre måneder, både med julegaver, julemat, arrangementer og utstyr i forbindelse med julen som skal kjøpes inn. I 2012 brukte vi, i følge TNS Gallup, i snitt kr 5.825 på julegaver. Noen skal kjøpe gaver, andre er ferdige, noen har andre som kjøper gaver for seg, men - uansett når det gjøres – det koster.

✍ KRISTIAN JEKSRUD

Men, ved å fokusere på produkter som i løpet av et år ofte er dyrere enn selve julehandelen, kan man gi seg selv en lønnsom julepresang. La oss fokusere på de utgifter som ikke er knyttet til personlige og spesielle varer.

GI DEG SELV EN JULEGAVE – REDUSER FASTE KOSTNADER!

Det er flere måter å redusere sine kostnader på i løpet av et år. Noen er knyttet til at du kan skifte ut et merke, redusere kvalitet, endre vilkår etc, men noen store hovedutgiftsposter består av ensartede varer og tjenester:

VELG RIKTIG STRØMLEVERANDØR!

Strøm er kanskje mest opplagt. Det er vanskelig å forsvare at «den strømmen er så bra, fordi den kommer fra den spesielle leverandøren». Forbruket varierer, avhengig av blant annet størrelse på bolig og oppvarmingskilder. Mange kan, ved å velge billigere leverandør, redusere sine kostnader med 1.000–2.000 kr pr år (med utgangspunkt 25.000 kWh pr år, og ved å legge de totale strømutfgifter til 85 øre). Her finnes det gode oversikter over konkurranter – f.eks. på Konkurransetilsynet sin hjemmeside.

Vi skal ikke gå inn på den andre variabelen i regnestykket; redusere forbruket. Den krever

ofte litt investeringer, men gir ofte veldig god avkastning på lang sikt.

REDUSER PRISEN PÅ BOLIGLÅNET

De aller fleste norske husholdninger har lån til egen bolig. Størrelsen på lånet varierer mye, og vi legger til grunn et lån på 2 millioner kroner pr. år og at du kan redusere renten med 0,2 prosent i året. Det gir 4.000 kroner i redusert rentekostnad i løpet av et år.

Er det lenge siden du har fått en verdiprøving av boligen, kan det være et naturlig sted å starte. Kontakt en eiendomsmegler som kan gi deg dette. Som regel er det kostnadsfritt. Denne verdiprøvingen kan benyttes både ovenfor eksisterende bankrelasjon, men også mot en ny bankforbindelse.

HAR DU VURDERT FORSIKRINGSKOSTNADENE?

La oss anta årlig forsikringskostnader beløper seg til 20.000 kroner i året. Det er de færreste som har et bevisst forhold til både vilkår og forsikringsbehovet. Ved å ta en gjennomgang hos dagens forsikringsleverandør, men også å kontrollere vilkår hos flere av forsikrings-selskapene, kan du forvente en reduksjon på utgiftene med ca. 15 prosent. Det gir en årlig besparelse på 3 000 kroner. Start med å kontakte

dagens leverandør og be om en oversikt over dine produkter og priser. Det gir deg grunnlag når du skal innhente andre tilbud fra andre leverandører.

Alle disse tre hovedgrupper leverer produkter som i hovedsak er like, uavhengig av hvilken leverandør som står bak.

LAVERE FASTE UTGIFTER GIR MER Å RUTTE MED
Summere vi tallene gir det ca. 8.000 kroner i årlig reduksjon. Reduksjon kommer ikke uten litt egeninnsats i form av innhenting av tilbud og kontroll av dagens vilkår.

Ved et gjennomsnittlig julegavebudsjett på ca. 6.000 og en besparelse på ca. kr 8.000 gir det muligheter for at neste års julegavehandel – rent økonomisk – kan bli noe hyggeligere.

La dette være din julegave til deg selv – da blir neste års julegaver «gratis». ••

KRISTIAN JEKSRUD
CONTROLLER, BBL PARTNER AS

En kraftfull avtale

Ny avtale gir deg som medlem billige og forutsigbare strømpriser.

✎ MARTA HOLSTEIN-BECK

Nå kan alle eiere av fordelskortet bestille Medlemsstrøm – et produkt utviklet av Kraftinor spesielt for boligbyggelagene og deres medlemmer. Avtalen baserer seg på en blanding av spot- og fastpris. Spotprisen varierer hele året, mens fastprisen er stabil, men til gjengjeld høyere.

– Ved å sette sammen en avtale der vi blander spot- og fastpris, klarer vi nå å tilby både forutsigbarhet og lave priser, forteller markedsjef i Kraftinor, Frank Sundermeier.

Prisene holdes også lave fordi selskapet gjør storinnkjøp av strøm til boligbyggelagene. Som medlem får du derfor stordriftsfordel, selv om du er privatperson. Som resultat av dette, er Medlemsstrøm hittil i år lavere priset enn spotprisen i Oslo.

Rune Gaustad, som er administrerende

direktør i BBLP og representant for boligbyggelagene, er trygg på at han har tatt godt vare på medlemmenes interesser med dette samarbeidet:

– Kraftinor har vært en av landets tre billigste strømselskaper de siste årene. De er en løsningsorientert bedrift med brukervennlig profil. Det at de nå kan tilby Medlemsstrøm er enda et bevis på at vi valgte riktig samarbeidspartner for våre medlemmer, sier han.

Telenoravtalen opphører

Telenor har besluttet å si opp avtalen med Boligbyggelagenes Partner som har gitt medlemmene i boligbyggelag over hele Norge rabatter på telefoni og bredbånd i snart 15 år. Avtalen avsluttes 31.12.2013.

Du som medlem i boligbyggelaget vil ikke merke noe på leveransen fra Telenor. Den vil fungere som før, men det vil bli en pris-

endring som følge av at rabatten faller bort. Medlemmene som er kunder av Telenor vil se dette på sin faktura i og med at feltet med rabatt blir borte fra fakturaen.

Medlemmer som har bestilt fri MMS eller rabatt på mobilt bredbånd vil beholde denne til det har gått to år fra bestillingsdato.

Julegavetips fra Fordelskortet

Julen nærmer seg og du er kanskje allerede godt i gang med årets gaveinnkjøp. Husk at boligbyggelaget har avtaler med mange ulike leverandører og du kan både spare penger og opptjene bonus ved å sjekke avtalene før du går i gang med julens innkjøp.

HVA MED ROSA DIAMANTER I GAVE?

Trenden med rosa diamanter startet i Hollywood og er blitt svært populært i Norge. Diamantene er ekstremt sjeldne, og hvordan de fikk sin farge er fortsatt et mysterium. Har du aktivert Fordelskortet får du 5 % bonus på alt du handler hos Juvelen. Husk å ta med kortet og trekke det i terminalen når du betaler.

ELLER KANSJKE DU VIL GI BORT EN REISE?

Bestiller du en reise med Sembo får du stor fleksibilitet. Du kan kombinere en uke med sol og bad med et par dager i en nærliggende

storby. Du velger selv om du vil reise med fly eller bil og hvor lenge du vil være borte. Bestiller du overnatting og fergebillett samtidig, får du dessuten markedets laveste pris på fergebilletten. Har du aktivert Fordelskortet får du 5% bonus på bestilling av overnatting via Sembo.no.

▲ Hva med å gi bort en romantisk tur for to til storbyen London?

Dette er Fordelskortet Medlemsstrøm

En blanding av spot- og fastpris

Gode lave priser i lavprisperioder

Stabile priser i høyprisperioder

Etterskuddsvis fakturering

Sm@rtFaktura med AvtaleGiro på e-post hver måned

Appen Min strøm som gir deg oversikt over ditt forbruk

For mer informasjon:

www.kraftinor.no/fordelskortet

Det følger ingen bindingstid, forskuddsbetaling eller skjulte påslag i avtalen

Til aksjon mot flaggermus

Når flaggermus skal fjernes fra hus, blir de ikke drept, men tilbudt et alternativt bosted.

– Flaggermus er fredet, og søknader om avliving til fylkesmann går sjelden igjennom. Derfor skal vi lage alternative bosteder til dem i stedet, sier biolog og skadedyr ekspert Stein Norstein i skadedyrfirmaet Anticimex.

Den zoologiske boligbyggingen er en følge av at Anticimex utvider forsikringsavtalene de har med borettslag til også å omfatte flaggermus. «Totalforsikring for boligselskaper» er spesialutviklet for boligselskap og er en komplett forsikringsløsning for borettslag og sameier.

Avtalen If Skadeforsikring og Boligbyggelagenes Partner har med Anticimex innebærer at skadedyrbekjempelse er en del av de vanlige forsikringsvilkårene, også flaggermusbekjempelse.

Montér

PARKETT- KAMPANJE

HOS MONTÉR LONSETH

Medlemsfordel:
25 % rabatt på parkett.
Gjelder t.o.m. 31.12.2013

Frem til 31.12.2013 får du ekstra gode tilbud på parkett i eik og ask. Gjør et godt kjøp av Opus og Kährs-parkett hos Montér Lønseth.

Parkettkampanjen gjelder disse typene:

- Opus parkett, ask 3-stav, 5GS, hvit matt lakk
mobo-pris **217,-** (Ord. pris 289,-)
- Opus parkett, eik 1-stav, V-fuge, 5GS børstet, matt lakk
mobo-pris **375,-** (Ord. pris 499,-)
- Kährs Eik Lecco, 3-stav, matt lakk
mobo-pris **239,-** (Ord. pris 319,-)

Alle priser er pr. m².

Montér Lønseth

Birger Hatlebakksvei 10, 6415 Molde.
Tlf. 480 14 600. Åpningstid 7.30 – 17 (18) 10 – 14. molde@monter.no

monter.no

Trives i lag: Førskolelærer Kathrine Vatne Nerland, Silje, Sofie, Frida, Daniel, Elise, Julie, Emilie, styrer Ingalill Aarønes Iversen, Yazmin, Heya, Arn, Magnus og Aryan Patrick

Forbereder barna på skolehverdagen

– Så må dere huske på å skrive navnet deres på arket, sier førskolelærer Kathrine Vatne Nerland.
– Kjempelett, svarer barna. Selvtilliten er på plass.

📷 OVE RØDAL

De eldste barna i Høgnakken Barnehage er snart klare for skolestart. Tre dager i uka har de 15 femåringene, «Hakkespettene», et eget opplegg som forbereder dem på det som venter i august neste år. En turdag, en «steg for steg»-dag med fokus på sosial kompetanse og en egen «førskole»-time gir barna god ballast.

SELVSTENDIGHET

– Hakkespettene har litt flere privilegier enn de andre barna i barnehagen. I tillegg til aktiviteter i en egen gruppe, spiser de ved eget bord, de får gå først ut når vi skal ut og leke og de øver seg stadig mer på selvstendighet,

forteller styrer Ingalill Aarønes Iversen.

Barna har turdag hver tirsdag. – Da går de lengre turer enn de andre barna. Noen ganger rundt i nærområdet, andre ganger til Inntaksdammen og Jensgurulia, der barneløypa er populær til skigåing. Vi er opptatt av å bruke naturen rundt oss. Vi avslutter utpå våren med en tur til Skihytta, forteller styreren.

«STEG FOR STEG»

To ettermiddager i uka samles barna for tilrettelagte aktiviteter.

– Den ene dagen arbeider vi med «Steg for steg», et opplegg som har til hensikt å øke barnas sosiale kompetanse gjennom å øve

Juleglede

I disse dager begynner barna med juleforberedelser i barnehagen, og forventningene er store.

Aryan Patrick (5,5 år)

Jeg har lyst til å få meg en ATV i julegave, som jeg kan kjøre på vegen og at noen kan sitte på bak. Håper det blir snø, så jeg kan gå på ski.

Frida (5 år)

Ønsker meg en Barbiedukke, har flere dukker fra før. Og så håper jeg det blir snø til jul.

Elise (5 år)

Jeg har lyst på en katt, ikke en levende altså, men en lekekatt. Og så gleder jeg meg til at julenissen kommer inn gjennom verandaen med mange gaver.

Magnus (5 år)

Jeg gleder meg mest til å få gaver. Håper å få Lego, aller helst noe som jeg kan bygge legofly av.

på ferdigheter i empati, problemløsning og mestring av sinne i sosiale sammenhenger. Den grunnleggende tanken i arbeidet er å bygge videre på det positive barna gjør i stedet for å fokusere på det negative, påpeker Aarønes Iversen.

Hun legger til at et viktig fokus i barnehagen er å gi barna mulighet til å trene ferdigheter som gjør dem rustet til å takle utfordringer senere i livet.

– I dette opplegget, som er ganske nytt i barnehagen og kom i gang takket være flinke og erfarne fagfolk i staben vår, varierer vi aktivitetene mellom samtaler med bakgrunn i plansjer og bilder, vi synger, leker og har

tegneoppgaver.

FØRSKOLEGRUPPE

En ettermiddag samles Hakkespettene til førskolegruppe. Der får de øve på ulike ferdigheter. Da Bomagasinet var på besøk var det 12 barn som deltok. Gruppen ble ledet av førskolelærer Kathrine Vatne Nerland.

– Tanken er å gjøre barna klare for skolestart. De øver på selvstendighet, å tørre å prate i gruppe, lek for språklig bevissthet, rim, regler og fortellinger. Vi arbeider med matematiske grunnbegreper som tallrekken, størrelse, lengde og former, for å nevne noe, sier Vatne Nerland.

Og tallene, det kunne barna! Ivrigt, men samtidig ganske disiplinerte, rakk de opp hånden og svarte når førskolelæreren sa navnet deres. Etterpå fikk de flere tall-leker å bryne seg på, og innsatsen var upåklagelig hos de åtte jentene og fire guttene!

MILJØ

Høgnakken Barnehage er som andre barnehager i MoBarn opptatt av miljø og alle er sertifisert som Miljøfyrtårn. Hakkespettene leder an arbeidet i barnehagen.

– Barna lærer om natur og miljø, blant annet kildesortering og hva som skjer med søpla, sier styrer Ingalill Aarønes Iversen.♦♦

Eikrem-start parallelt med krav fra Avinor

Molde kommune har gitt igangsettingstillatelse til arbeidet med infrastrukturi forbindelse med utbygging av Eikrem panorama, og arbeidet med utgraving av tomten og opparbeidelse av midlertidig anleggsvei har startet.

✍ OVE RØDAL 📷 ESPEN A. ISTAD

◀ Vegarbeidet i samband med Eikrem Panorama-utbyggingen har nå startet.

– De fleste har sikkert merket at skogen på tomten nå er fjernet, sier prosjektleder Halstein Kvisvik.

Den midlertidige anleggsveien går fra tomten og ned til Frænavegen, og blir anlagt slik at masser fra tomten kan fraktes ut.

– Entreprenør vil også kunne starte arbeidet med den permanente veien gjennom feltet som skal munne ut i Olav Oksviksveg. Alle avtalemessige forhold mot andre tomteeiere er nå avklart, slik at den permanente veien kan påbegynnes, sier Kvisvik.

I forbindelse med godkjenning av rammesøknad i Molde kommune, har Avinor kommet med krav om dispensasjon i forhold til Restriksjonsplanen for Molde Lufthavn.

– Etter møte mellom Molde kommune og oss vil kommunen bidra til en rask behandling i Avinor og Samferdselsdepartementet for denne saken, og alt tyder derfor på at det vil gå greit å få på plass en dispensasjon fra Restriksjonsplanen, opplyser Kvisvik.

– Isolert sett vil utredning i Avinor og behandling i Samferdselsdepartementet gi oss en forsinkelse. Men vi har fått igangsettings-tillatelse for utgraving av tomt og opparbeidelse av infrastruktur, og dette arbeidet kan derfor gjøres parallelt med behandlingen i Avinor og departementet. Når dispensasjonen foreligger, vil vi komme tilbake med informasjon til kjøperne av boliger om dette gir forsinkelser for Eikrem Panorama, sier han.♦♦

▲ Arbeidet med fasaden ble nylig påbegynt.

Bekkevollveien 14 oppgraderes

Stiftelsen Bekkevollveien 14 startet i høst på en oppgradering til 2 millioner kroner. I bygget er det åtte utleieboliger. Nå skal fasaden fornyes.

✍️ OVE RØDAL

▲ Bekkevollveien 14 ble bygd for 40 år siden.

Teknisk sjef Bjarne Vatne i MOBO opplyser at vinduer og hoveddør i inngangspartiet skal skiftes. Alle leilighetene får nye entredører. Fasadene får ny kledning og etterisoleres. Utvendig lektes veggene og påmonteres vindtette plater, ganske likt rehabiliteringen i Lundabo Borettslag. Entreprenør er Byggmester Jan Ukkelberg, som opplyser at de vil ha tre-fire mann på jobben etter jul.

– Vi regner med at arbeidet er ferdig i løpet av mars, sier Vatne. Bygget har vært jevnlig oppusset, med nytt tak for 20 år siden og nye vinduer og verandaer i 2004/2005. Innvendig er både kjøkken og bad rehabilitert for få år siden

(2005/2006).

Stiftelsen Bekkevollveien 14 har en spesiell historie. Bygget ble reist i 1973 og runder således 40 år i år. Det ble etablert som borettslag, med åtte leiligheter på ca. 50 kvm. To av leilighetene var forbeholdt handikappede og var eid av de som bodde der. De seks andre ble disponert av kommunen og leid ut til ansatte ved sjukeheimen på Glomstua.

Borettslaget ble etterhvert gjort om til en stiftelse. Fortsatt har sjukepleiere og annet helsepersonell fortrinnsrett til leie, men boligene kan også leies ut til andre ved behov.

MOBO administrerer utleien av boligene. ••

Glade for at arbeidet med å fornye Bekkevollveien 14 utvendig har startet opp. Fra venstre konsulent Marianne Flydahl i MOBO, som administrerer utleien av de åtte leilighetene, teknisk sjef Bjarne Vatne i MOBO og daglig leder Jan Ukkelberg hos Byggmester Jan Ukkelberg.

Ny daglig leder hos
Garanti, Jan Egil Fornes.

Fra 1 januar 2014:

Krav til dokumentasjon av budrundene

Fra 1. januar 2014 skal alle budrunder dokumenteres skriftlig. Megler kan ikke formidle bud til selger eller øvrige interessenter før budet foreligger skriftlig. Dette gjelder også budforhøyelser, motbud, aksept og avslag.

✍ OVE RØDAL 📷 GARANTI / ESPEN A. ISTAD

Dette er hovedinnholdet i endring av Eiendomsmeglerforskriften, som trer i kraft ved nyttår.

– For kjøper og selger betyr dette økt trygghet i budprosessen, sier daglig leder Jan Egil Fornes i GARANTI Eiendomsmegling Molde.

I og med at alt dokumenteres, kan man være trygg på at man har å gjøre med reelle bud og korrekt informasjon fra partene i hele prosessen.

De nye bestemmelsene innebærer også at megler skal innhente legitimasjon og signatur fra budgiver før bud kan formidles videre. Megler skal altså kontrollere budgivers identitet og dokumentere hele budprosessen.

– Vi kommer fremdeles til å bruke våre vanlige budskjemaer, men vil legge opp til at mye av prosessen skjer via SMS, sier eiendomsmegler Fornes.

– Vi arbeider nå med å lage rutiner for dette. Vårt mål er å gjøre det så enkelt og effektivt som mulig for kundene. Beskrivelse av budprosessen, framgangsmåte og budgivers rettigheter og plikter vil være beskrevet i alle salgsoppgavene.

– Sannsynligvis vil mange oppleve at budrundene ikke blir så heseblesende som tidligere, men at det blir mer ro og oversikt. Målet er jo å gi økt trygghet for begge parter i hele prosessen, sier Fornes. ••

Din lokale leverandør av

elektroinstallasjoner og sanitæranlegg

Elektroinstallasjon:

- i bolig/fritidsbolig
- i driftsbygning
- i næringsbygg

- Varme
- Belysning
- Varmepumpe
- Smarthus

SPØR
OSS OM
**gode
tilbud**

Rørleggertjenester:

- Sanitæranlegg
- Varmeanlegg
- Varmepumper
- Baderomsløsninger
- Boblekar/spa

SPØR
OSS OM
**gode
tilbud**

Foto: Trine Tonnes

-fagfolk du kan stole på

- din elektriker

IELEKTRO

post@ielektro.no
Tel: 71 40 40 40

- din rørlegger

HUSTADRØR

post@hustadrør.no
Tel: 71 19 10 40

Du finner oss i Molde, Vestnes, Gjemnes, Aukra og Fræna. Mer info på www.ielektro.no og www.hustadgruppen.no

25% RABATT på INTRODUKSJONSPRISER på allerede rimelige flatpakkepriser, ut året!

Vi hjelper deg med planløsningen,
så stikk innom for en hyggelig kjøkkenprat,
å få kjøkkenet på dagen :)

~~32.068,-~~
24.051,-

Veil. salgspris inkluderer skap,
sokler og håndtak, ekskl. benkeplate,
vask, hvitevarer og blandeblender.

MALO SAGBRUK

Jupitervn. 3, 6419 Molde. Tlf 71 25 08 00 www.malo.no
Åpent: 0730-1700 Torsdag 0730-1800 Lørdag 1000-1400
Interiørbutikken: 0900-1700 Torsdag 0900-1800 Lørdag 1000-1400

Glem nøkler!

Velg selv hvilke elektroniske løsninger du vil benytte: Kode, nøkkelbrikke eller fjernkontroll – eller alle.

Automatisk låsning – alltid mulig å åpne.

Taleinstruksjoner på norsk, svensk, dansk og engelsk.

Innebygget alarm som aktiveres ved innbruddsforsøk

Kr.
3099,-

Kr.
3099,-

Glem nøkler!

Åpne og lukke sikkert og bekvemt med kode i stedet for nøkkel.

MYLOQ
Mer info på myloq.com

Nå har vi løsningene som gjør din bolig og hytte nøkkelfri.

Til ytterdører kan du velge mellom elektronisk sylinder m/kodetastatur (MYLOQ) eller en komplett ny lås med kodetastatur, berøringsfri brikkeleser og fjernkontroll (Yale Doorman). MYLOQ kan du enkelt montere selv på de fleste dører der sylinder er montert oppe.

Yale Doorman kan monteres på de aller fleste dører. Det anbefales at vi monterer denne låsen.

Med ny garasjeportåpner åpnes porten med fjernkontroll eller veggmontert trådløst kodetastatur.

Innerdører kan enkelt låses med dørvrider som har innebygget kodelås.

Innendig låsing av vindu og balkongdører gjøres med kodelås som er spesielt utviklet for dette.

Kampanje! Gratis befaring

Tlf. 934 15 500
Fannestrandv. 55, 6415 Molde

Industriv.13, 6517 Kristiansund
firmapost@norsk-lasservice.no

**Tusen takk for samarbeidet til
alle kunder og samarbeidspartnere i 2013.**

Vi ønsker dere en riktig God jul og Godt nyttår!

Montér Lønseth
Birger Hatlebakksv. 10, 6415 Molde.
Tlf. 48 01 46 00 / molde@monter.no

Montér

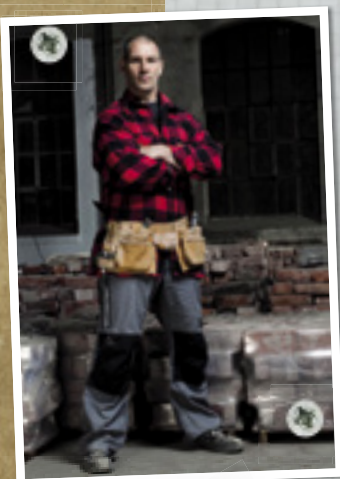
Spisestuestol Skandia Junior
Design: Hans Brattrud

 fjordfiesta
www.fjordfiesta.com

XL-BYGG

DITT LOKALE BYGGEVAREHUS

Vi har alt du trenger
for å utføre dine
byggeprosjekter; gode
råd, profesjonell hjelp
og solide produkter til
gunstig pris.

Velkommen innom!

DALE BRUK

Elnesvågen Tlf. 71 26 63 00
Eide Tlf. 71 29 97 70
Vestnes Tlf. 71 18 88 20

MALO SAGBRUK

Jupitervn.3, Bergmo. Molde
Tlf. 71 25 08 00
Fax 71 25 08 01